

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W BRODNICY**

z dnia 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy
Miasta Brodnicy na lata 2025 - 2027**

Na podstawie art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Miasta Brodnicy na lata 2025 - 2027 w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Brodnicy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Artur Dombrowski

BURMISTRZ

Jarosław Radacz

Sprawdzono pod względem prawnym

Brodnica, dnia 11.04.2025 r.

RADCA PRAWNY

Eżaneta Pawelec
nr 11-628

DYREKTOR

Brodnickiego Centrum Usług Społecznych

mgr Aleksandra Bykowska

Uzasadnienie

Zadania gminy z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wynikają wprost z treści art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49) Do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Program jest częścią Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Diagnoza problemów związanych z wspieraniem rodziny i pieczą zastępczą została opracowana na podstawie zweryfikowanych danych wynikających z bieżącej współpracy z instytucjami działającymi w ramach swoich statutowych zadań w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej.

Na podstawie art. 179 ust. 2 wyżej cytowanej ustawy rada gminy uchwała gminne programy wspierania rodziny.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Artur Dombrowski

DYREKTOR
Brodnickiego Centrum Usług Społecznych

mgr Aleksandra Bykowska

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Brodnicy
z dnia r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
DLA GMINY MIASTA BRODNICY
NA LATA 2025-2027**

SPIS TREŚCI

	Numer strony
WSTĘP	3
Rozdział I . WIADOMOŚCI OGÓLNE	4
1.Podstawa prawna	4
2.Podstawowe pojęcia	4
Rozdział II. DIAGNOZA	9
1. Ewidencja ludności	9
2. Bezrobocie	10
3. Demoralizacja	11
4. Pomoc socjalna	12
5. Wsparcie rodziny	14
6. Piecza zastępcza	18
Rozdział III. CELE I DZIAŁANIA	20
1. Cel główny	20
2. Cele szczegółowe	20
3. Działania	20
4. Zadania i mierniki	21
Rozdział IV. REZULTATY, ODBIORCY PROGRAMU	24
1. Zakładane rezultaty realizacji programu	24
2. Adresaci	24
Rozdział V. ZASOBY	24
1. Instytucje zaangażowane w pracę na rzecz rodzin i ich dzieci	24
Rozdział VI. FINANSOWANIE	25
Rozdział VII. MONITOROWANIE	26
PODSUMOWANIE	26

WSTĘP

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań, mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Obowiązek wspierania rodziny, przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnymi ich organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są realizowane zgodnie z zasadą pomocniczości. Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Miasta Brodnicy na lata 2024- 2027 jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do prawidłowego funkcjonowania, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Działania realizowane w ramach programu będą skoncentrowane na dzieciach i całych rodzinach, również w sytuacjach, gdy dzieci zostaną umieszczone poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczych.

System wspierania rodziny i pieczy zastępczej został utworzony dla:

„...dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”- ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Rozdział I. WIADOMOŚCI OGÓLNE

1. Podstawa prawna

Obowiązek opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny wynika z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49.). Wpisuje się on także w założenia ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283, 1572.), w myśl których gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Świadczą o tym również założenia ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jak i ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Program powstał w oparciu o diagnozę problemów rodzin z terenu miasta Brodnicy, przeżywających trudności opiekuńcze i wychowawcze, opracowaną m.in. na podstawie danych statystycznych pochodzących ze źródeł: ewidencji ludności Urzędu Miejskiego w Brodnicy, rejestrów i sprawozdań Brodnickiego Centrum Usług Społecznych, danych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Brodnicy, danych Komendy Powiatowej Policji w Brodnicy, danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Brodnicy.

2. Podstawowe pojęcia

Rodzina to podstawowa komórka społeczna i naturalne środowisko wychowawcze dziecka, która oddziałuje, na jego osobowość, przekazując mu swój system wartości, ukierunkowując jego aktywność i postępowanie na całe życie.

Rodzina dysfunkcyjna to rodzina, która poprzez zaburzone relacje, zasady, role czy komunikację nie zapewnia swoim członkom możliwości zdrowego i pełnego funkcjonowania. Mianem rodziny dysfunkcyjnej określa się często rodzinę, gdzie jedna lub kilka osób jest uzależnionych (np. od alkoholu, leków, narkotyków, pracy, jedzenia, itd.), w której dochodzi do przemocy lub któryś z jej członków nie może realizować swojej roli ze względu na doświadczane zaburzenia psychiczne. Bez względu na to, czy zaburzona jest to jedna, czy wiele osób, problem dotyczy całej rodziny, ponieważ rodzina funkcjonuje jako całość i jest czymś więcej niż tylko sumą części. Członkowie rodziny wzajemnie oddziałują na siebie.

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Rysunek 1. Formy pieczy zastępczej

Rodzina zastępcza -forma opieki nad małoletnim dzieckiem, biologiczni rodzice są nieznani albo pozbawieni władzy rodzicielskiej lub którym ją ograniczono. Nie można ustanowić rodziny zastępczej dla dziecka, którego przynajmniej jeden z rodziców ma pełnię władzy rodzicielskiej. Zgodnie z polskim prawem rodziną zastępczą może zostać małżeństwo lub osoba samotna. Muszą przy tym spełniać następujące warunki:

- a) mają stałe miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- b) niekaralność,
- c) unormowane warunki mieszkaniowe,

- d) stałe źródło dochodu (przynajmniej jednego opiekuna),
- e) stan zdrowia umożliwiający sprawowanie opieki nad dzieckiem w rodzinie zastępczej,
- f) odbycie szkolenia dla rodzin zastępczych.

Wyróżnia się następujący podział rodzin zastępczych:

- a) z uwagi na spokrewnienie opiekunów i dzieci: rodzinę zastępczą spokrewnioną i rodzinę zastępczą niespokrewnioną
- b) z uwagi na liczbę przyjętych dzieci: rodzinę zastępczą zawodową (opieka nad co najmniej trójką dzieci), rodzinę zastępczą niezawodową (opieka nad jednym lub dwójką dzieci).

Powyższe mogą się nawzajem łączyć np. w rodzinę zastępczą spokrewnioną zawodową (oznacza to, że rodzinie została sądownie przyznana opieka nad co najmniej trójką dzieci, które są spokrewnione z jednym z opiekunów). W przypadku opieki nad dziećmi z niepełnosprawnościami (tzw. specjalistyczna rodzina zastępcza) lub opieki doraźnej (rodzinne pogotowie opiekuńcze), rodzina zastępcza zawodowa zajmuje się mniejszą liczbą dzieci (maksimum troje).

Rodzinne pogotowia tworzone są po to, by sprawować opiekę krótkoterminową. Rodzinnym pogotowiom przekazywane są często noworodki i niemowlaki na okres, w którym rodzina naturalna dziecka, z pomocą odpowiednich służb, może rozwiązać swoje problemy. Dzieci trafiają tu również wówczas, gdy potrzebny jest czas na uporządkowanie sytuacji prawnej np. niemowlęcia i znalezienie dla niego rodziców adopcyjnych.

Rodzinne domy dziecka (placówki rodzinne) realizują zadania opieki całkowitej w ramach środowiska rodzinnego. Jeden rodzinny dom dziecka może przyjąć od 4 do 8 dzieci, jednak w niektórych sytuacjach liczba ta może ulec zwiększeniu lub zmniejszeniu. Rolę wychowawców pełnią osoby, najczęściej małżonkowie, którzy decydują się na założenie rodzinnego domu dziecka. Jeśli mają oni własne potomstwo, to wychowuje się ono wraz z dziećmi skierowanymi do domu przez Sąd.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza jest prowadzona jako placówka typu: socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego, rodzinnego.

Zadania **placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego** polegają przede wszystkim na wychowywaniu dzieci w różnym wieku, w tym dorastających i usamodzielniających się. Ponadto placówki tego rodzaju umożliwiają wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu, współpracują z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny.

Z kolei głównym zadaniem **placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego** jest doraźna opieka nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia dziecku opieki. W placówce opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego może zostać wyodrębniona część organizacyjna dysponująca bazą noclegową i zapewniająca opiekę wychowawczą, czynna przez całą dobę, wykorzystywana w sytuacjach kryzysowych, kiedy dziecko ze względów rodzinnych musi czasowo zamieszkać poza swoją rodziną za zgodą rodziców lub opiekunów prawnych albo, kiedy rodzina musi czasowo uzyskać schronienie.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu specjalistyczno-terapeutycznego sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności takim, które legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności; wymaga stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii; wymaga wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych.

W **regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej** umieszcza się dzieci, które wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji.

Natomiast **interwencyjny ośrodek preadopcyjny** służy dzieciom, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie, nie mogą być umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej.

Asystent rodziny przez pewien czas wspiera rodzinę, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Termin „asystent” został wprowadzony od słowa „asysta”, które jest określeniem na osobę towarzyszącą komuś, współobecną, pomagającą, będącą w pogotowiu. Asystent rodziny towarzyszy rodzicom we wprowadzeniu zmian w swoim myśleniu, zachowaniu oraz otoczeniu, koniecznych do tego, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci. Zadaniem asystenta rodziny jest organizowanie pracy z rodziną w miejscu zamieszkania, bądź w miejscu

wskazanym przez rodzinę, polegającej na:

- a) opracowaniu i realizacji planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- b) opracowaniu, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- c) udzielaniu pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- d) udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- e) udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- f) udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- g) wspieraniu aktywności społecznej rodzin;
- h) motywowaniu członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- i) udzielaniu pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- j) udzielaniu wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- k) podejmowaniu działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- l) prowadzeniu indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- m) prowadzeniu dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- n) dokonywaniu okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
- o) monitorowaniu funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- p) sporządzaniu, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- q) współpracy z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.

Asystentura rodziny polega na zindywidualizowanej pracy „w” rodzinie, „z” rodziną, „dla rodziny” (na jej rzecz), przy dominowaniu pracy „z rodziną”. Asystent rodziny w tej koncepcji ma za zadanie zmienić stosunek osób w rodzinie do własnej sprawczości, zwiększyć ich poczucie wpływu na własne życie, podnieść samoocenę. Indywidualna pomoc służy rozwojowi kompetencji poszczególnych członków rodziny, osiąganiu wyznaczonych przez nich celów, wzbudzaniu w nich wiary we własne możliwości oraz motywowaniu do podejmowania działań, do tej pory uznawanych

za niemożliwe. Działania asystenta i rodziny zmierzają do jej usamodzielnienia i pozostawienia dzieci w rodzinie, w środowisku zapewniającym im poczucie bezpieczeństwa i prawidłowy rozwój.

Rozdział II. DIAGNOZA

1. Ewidencja ludności

W 2024 r. w Gminie Miasta Brodnicy zameldowane były 26 066 osoby, w tym 13 775 kobiet, co stanowi 53% i 12 291 mężczyzn, co stanowi 47%. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym (tj. 0 - 18 lat) wyniosła 4851 osób, w tym 2378 kobiety i 2473 mężczyzn. W wieku produkcyjnym (tj. 18 - 59 lat dla kobiet i 18 - 64 lata dla mężczyzn) zarejestrowano 14 722 osoby, w tym 7132 kobiety i 7590 mężczyzn. W wieku poprodukcyjnym zarejestrowano 6493 osoby, w tym 4265 kobiet i 2228 mężczyzn. (źródło: Urząd Miejski w Brodnicy, dane na dzień 31.12.2024 r.)

Tabela 1. Statystyka ewidencji ludności w latach 2022- 2024.

	Zameldowani w roku 2022	Zameldowani w roku 2023	Zameldowani w roku 2024
kobiety	14 115	13 897	13 775
mężczyźni	12 608	12 426	12 29
RAZEM	26 723	26 323	26 066

(źródło: ewidencja ludności Urząd Miejski w Brodnicy w latach 2022- 2024).

Tabela 1.1 Statystyka ewidencji ludności w wieku przedprodukcyjnym w latach 2022- 2024.

	Wiek przedprodukcyjny 2022	Wiek przedprodukcyjny 2023	Wiek przedprodukcyjny 2024
kobiety	2562	2480	2378
mężczyźni	2654	2575	2473
RAZEM	5216	5055	4851

(źródło: ewidencja ludności Urząd Miejski w Brodnicy w latach 2022 - 2024).

Tabela 1.2 Statystyka ewidencji ludności w wieku produkcyjnym w latach 2022- 2024.

	Wiek produkcyjny 2022	Wiek produkcyjny 2023	Wiek produkcyjny 2024
kobiety	7428	7245	7132
mężczyźni	7883	7675	7590
RAZEM	15 311	14 920	14 722

(źródło: ewidencja ludności Urząd Miejski w Brodnicy w latach 2022 - 2024).

Tabela 1.3 Statystyka ewidencji ludności w wieku poprodukcyjnym w latach 2022- 2024.

	Wiek poprodukcyjny 2022	Wiek poprodukcyjny 2023	Wiek poprodukcyjny 2024
kobiety	4125	4172	4265
mężczyźni	2071	2176	2228
RAZEM	6196	6348	6493

(źródło: ewidencja ludności Urząd Miejski w Brodnicy w latach 2022 - 2024).

2. Bezrobocie

Bezrobocie jest jedną z dysfunkcji, która znacząco wpływa na funkcjonowanie rodzin. W Brodnicy na dzień 31 grudnia 2024 r. zarejestrowanych było 697 osób bezrobotnych, co stanowi ok. 4,7% mieszkańców miasta w wieku produkcyjnym (źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Brodnicy, dane na dzień 31.12.2024 r.). Z powodu bezrobocia Brodnickie Centrum Usług Społecznych przyznało pomoc 278 rodzinom w 2024 r.

Tabela 2. Statystyka osób bezrobotnych z Gminy Miasta Brodnicy w latach 2022- 2024.

	Zarejestrowani bezrobotni rok 2022	Zarejestrowani bezrobotni rok 2023	Zarejestrowani bezrobotni rok 2024
kobiety	429	414	405
mężczyźni	243	273	292
osoby ogółem	672	687	697

(źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Brodnicy w latach 2022- 2024).

3. Demoralizacja

Przejawami demoralizacji są zachowania takie jak wandalizm, używanie wulgarnego słownictwa, wagarowanie, ucieczki z domu, przedwczesne podejmowanie życia seksualnego, zażywanie narkotyków, palenie papierosów i spożywanie alkoholu. Katalog ten ma jednak charakter otwarty, a poza wymienionymi czynami obejmuje również inne. Demoralizacja jest zatem negatywnym nastawieniem wobec obowiązujących norm i oczekiwań społecznych. Zachowanie zdemoralizowanych młodych osób odbiega od przyjętych norm moralnych oraz społecznych. Demoralizacja stanowi przejaw nieprzystosowania społecznego, a zachowania będące jej przejawem powinny mieć jednak charakter powtarzających się. Powinny również być zachowaniami utrzymującymi się. Wyjątkiem w tym przypadku są natomiast działania będące czynami zabronionymi. W ich wypadku wystarczające jest jednokrotne pojawienie się danego zachowania.

Brak reakcji na negatywne zachowanie młodych ludzi, zostaje odczytywane jako przyzwolenie na dane postępowanie i powoduje systematyczne oddalanie się ich od istniejącego, akceptowanego w społeczeństwie systemu wartości i norm. Kiedy nieletni dopuści się czynu karalnego lub wskazuje przejawy wspomnianej demoralizacji, czekają go różnego rodzaju konsekwencje. Statystyki policyjne dotyczące sprawców czynów karalnych z udziałem nieletnich w Brodnicy wykazują, że w 2024 r.:

- Nie ujawniono nieletnich z miasta Brodnicy w związku z czynami karalnymi o nieprzestrzeganiu ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii
- Ujawniono 8 nieletnich z miasta Brodnicy pod wpływem alkoholu

- Ujawniono 37 nieletnich z miasta Brodnicy wykazujących przejawy demoralizacji

(źródło: Komenda Powiatowa Policji w Brodnicy, dane za 2024 r.).

4. Pomoc socjalna

W sytuacji, gdy rodzina nie radzi sobie z problemami życia codziennego i jej funkcjonowanie stało się utrudnione lub niemożliwe, korzysta z pomocy Brodnickiego Centrum Usług Społecznych. Centrum udziela pomocy finansowej na potrzeby bieżące dla zapewnienia rodzinom tzw. minimum egzystencji, oraz wsparcia socjalnego i środowiskowego. Na terenie Gminy Miasta Brodnicy w 2024 r. z różnych form wsparcia systemu pomocy społecznej skorzystało 651 rodzin, w tym 1411 osób. (źródło: Brodnickie Centrum Usług Społecznych, dane na dzień 31.12.2024 r.)

Przyczynami przyznania pomocy finansowej jak i środowiskowej są: ubóstwo, bezdomność, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, przemoc w rodzinie, alkoholizm, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, zdarzenia losowego, sytuacja kryzysowa.

Wykres 1. Liczba osób z Gminy Miasta Brodnicy korzystających pomocy społecznej w latach 2022- 2024 (źródło: Brodnickie Centrum Usług Społecznych, dane w latach 2022 – 2024)

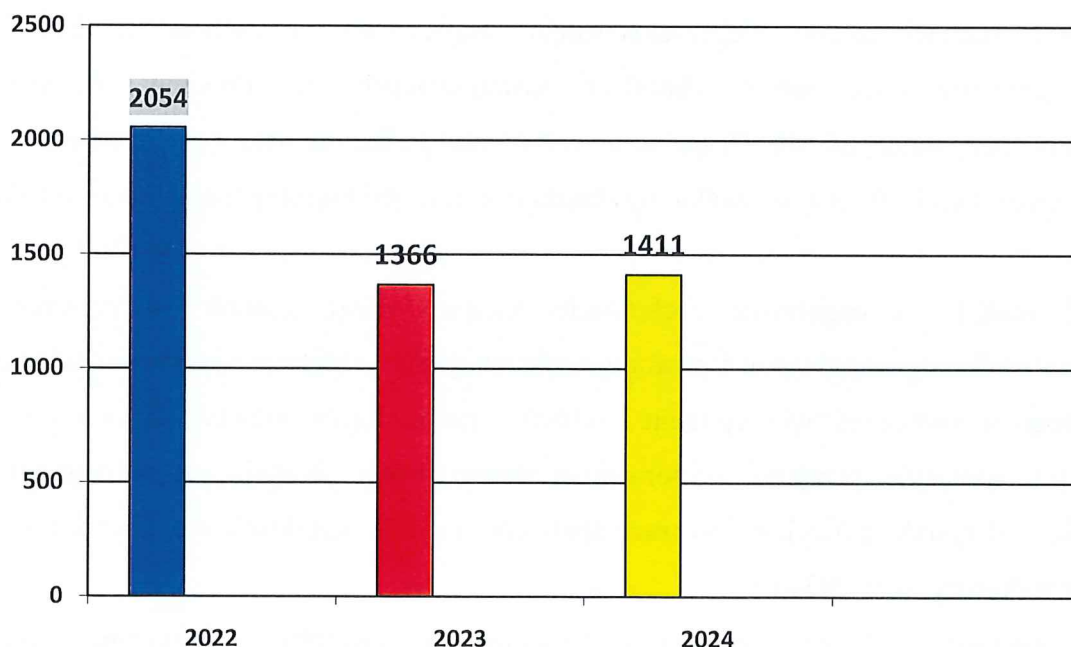

Tabela 3. Statystyka rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2022- 2024.

Powody	Liczba rodzin korzystających z pom. społ. rok 2022	Liczba rodzin korzystających z pom. społ. rok 2023	Liczba rodzin korzystających z pom. społ. rok 2024
Ubóstwo	444	398	358
Sieroctwo	0	0	0
Bezdomność	44	38	39
Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym: wielodzietność	144	134	138
	60	55	50
Bezrobocie	317	295	278
Niepelnosprawność	275	262	281
Długotrwała lub ciężka choroba	359	333	364
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w tym: rodziny niepełne rodziny wielodzietne	80	77	64
	43	46	39
	17	15	10
Przemoc w rodzinie	5	4	7
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0
Alkoholizm	45	41	43
Narkomania	3	5	5
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	14	13	13
Trudności w intergacji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	0	0	0
Zdarzenia losowe	0	0	0
Sytuacja kryzysowa	1	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekonomiczna	0	0	0

(źródło: Brodnickie Centrum Usług Społecznych, dane na dzień 31.12.2024 r.)

5. Wsparcie rodziny

W momencie, gdy rodzice zbyt mało czasu poświęcają na wychowywanie dzieci, nie interesują się tym w jaki sposób spędzają one czas, nie monitorują ich postępów szkolnych, nie reagują w sytuacjach trudnych występujących w życiu dziecka, nie wspierają ich w przezwyciężaniu problemów, to z czasem stwarza barierę w relacjach dzieci z rodzicami, utratę naturalnych więzi, które wymagają długotrwałych procesów naprawczych, bądź zostają utracone bezpowrotnie. Dom rodzinny niewystarczająco wspiera członków rodziny emocjonalnie, co powoduje, że ludzie przytłoczeni problemami życia codziennego, szukają wsparcia wśród często destruktywnych grup rówieśniczych. Do tego dochodzi niski poziom kulturowy, nieumiejętność wykorzystania wolnego czasu, sytuacje stresowe, uzależnienia, stany depresyjne lub inne zaburzenia psychiczne, brak zainteresowań i hobby.

Brodnickie Centrum Usług Społecznych, poprzez swój dział jakim jest Centrum Wsparcia Osób i Rodzin w Kryzysie (zwane dalej CWOiRK), realizowało zadania Gminnego Programu Wsparcia Rodziny dla Gminy Miasta Brodnicy na lata 2022 - 2024 oraz Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Brodnicy na lata 2022 - 2024.

W związku z tym, świadczone były usługi specjalistyczne, polegające na bezpośredniej pracy z rodzinami z terenu Gminy Miasta Brodnicy, w których występowały różnorakie dysfunkcje, z powodu szkodliwego nadużywania bądź uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Rodziny uzyskały wsparcie w formie poradnictwa terapeutycznego, pomocy psychologicznej i prawnej. Pomocą objęte były osoby z problemem uzależnienia jak również członkowie rodzin tych osób, jako współuzależnieni i doświadczający z tego powodu przemocy domowej. Osoby zgłaszające się do CWOiRK odbywały wstępne konsultacje, pozwalające na rozpoznanie problemów, potrzeb i możliwości rodziny. Na tym etapie odbywało się też uzgodnienie zasad i odpowiednich form pomocy. Celem specjalistów pracujących w Brodnickim Centrum Usług Społecznych jest praca na rzecz wszystkich zgłaszającym się mieszkańców Gminy Miasta Brodnicy, znajdujących się w różnorodnych trudnych sytuacjach życiowych, potrzebujących pomocy psychologiczno- pedagogicznej, terapeutycznej i prawnej. Realizowane działania wspierające, profilaktyczne, edukacyjne, prawne były zgodne z potrzebami mieszkańców Brodnicy.

W 2024 r. z poradnictwa specjalistycznego skorzystało 298 osób z Gminy Miasta Brodnicy,

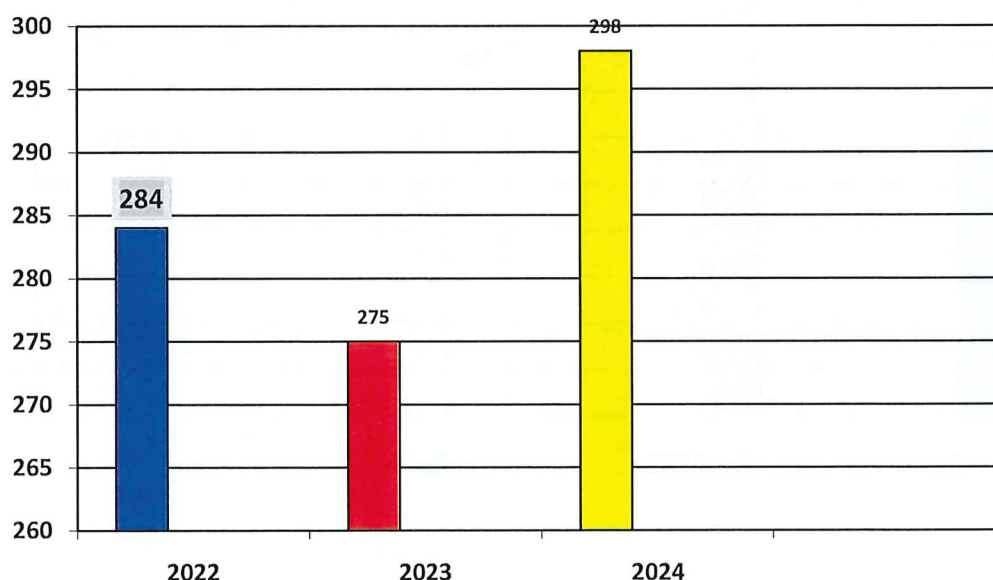
w tym 217 dorosłych, 16 młodzieży i 65 dzieci, którym w sumie udzielono 1586 porad indywidualnych i grupowych. Osoby te zgłosiły się po pomoc, w związku z następującymi problemami:

- 117 osób zgłosiło się z problemem alkoholowym i udzielono im łącznie 847 porad;
- 3 osoby zgłosiły się z problemem narkotykowym/lekowym i udzielono im łącznie 22 porad;
- 39 osób zgłosiło się z problemem współzależnienia oraz DDA i udzielono im łącznie 150 porad;
- 49 osób zgłosiło się z problemem trudności wychowawczych i udzielono im 187 porad
- 90 osób zgłosiło się z powodu doświadczania kryzysu w rodzinie i udzielono im 380 porad

Osoby te odbyły łącznie 1092 porady indywidualne, w tym:

- 590 wizyt u specjalisty pracy z rodziną - psychologa
- 483 wizyty u specjalisty pracy z rodziną - pedagoga terapeuty uzależnień
- 19 wizyt u radcy prawnego

Wykres 2. Liczba osób z Gminy Miasta Brodnicy korzystających z poradnictwa specjalistycznego w latach 2022- 2024(źródło: Brodnickie Centrum Usług Społecznych, dane w latach 2022 - 2024)

Ważnym elementem wsparcia rodzin jest także asystentura, która polega na

indywidualizowanej pracy w rodzinie i na jej rzecz. Asystent rodziny w tej koncepcji ma za zadanie zmienić stosunek osób w rodzinie do własnej sprawczości, zwiększyć ich poczucie wpływu na własne życie, podnieć samoocenę. Indywidualna pomoc służy rozwojowi kompetencji poszczególnych członków rodziny, osiąganiu wyznaczonych przez nich celów, wzbudzaniu w nich wiary we własne możliwości oraz motywowaniu do podejmowania działań, do tej pory uznawanych za niemożliwe. Działania asystenta i rodziny zmierzają do jej usamodzielnienia i zapewnienia dzieciom poczucie bezpieczeństwa oraz prawidłowego rozwoju tak, aby pozostały one w rodzinie i nie trafiły do pieczy zastępczej.

W roku 2024 zatrudnionych było 5 asystentów rodziny, łącznie w wymiarze 4,0 etatów. Objęli oni pomocą i wsparciem 70 rodzin w ciągu całego roku, z czego 42 z nich zostało zobowiązanych przez sąd do pracy z asystentem.

Głównymi problemami, z powodu których rodziny te zostały objęte asystenturą były bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, alkoholizm i przemoc domowa.

Wykres 3. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystentów rodziny w latach 2022 - 2024

(źródło: Brodnickie Centrum Usług Społecznych, dane w latach 2022 - 2024)

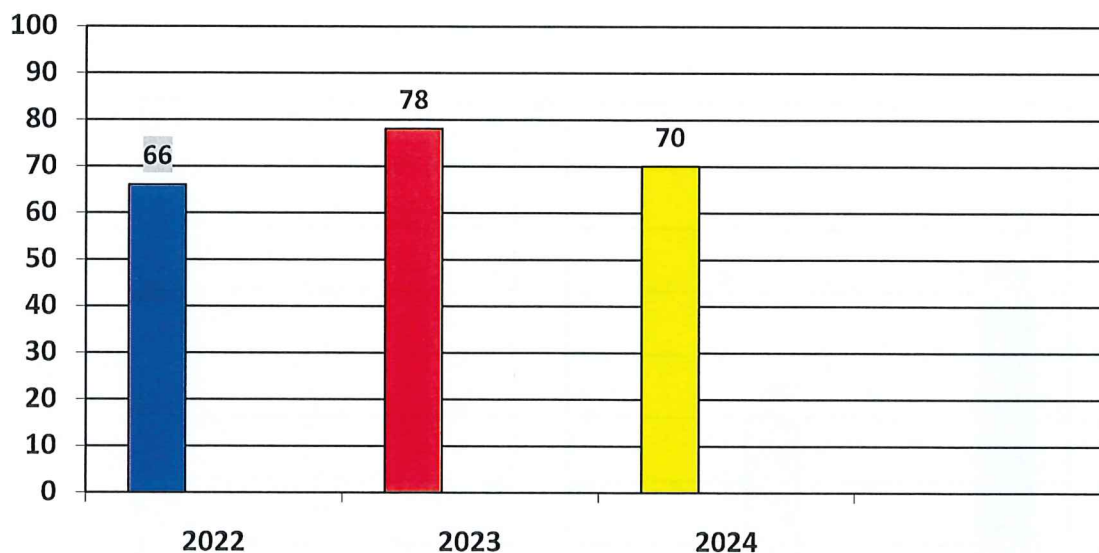

Tabela 4. Zadania z zakresu asystentury rodziny zrealizowane w latach 2022 -2024.

(źródło: Brodnickie Centrum Usług Społecznych, dane na dzień 31.12.2024 r.)

PRACA Z RODZINAMI W RAMACH ASYSTENTURY			
ROK	2022	2023	2024
Liczba rodzin korzystających z usług asystentów rodziny na dzień 31 grudnia danego roku, z tego:	52	55	50
do 3 miesięcy	7	4	5
powyżej 3 do 12 miesięcy	11	17	14
powyżej 1 roku	34	34	31
Liczba rodzin zobowiązanych przez sąd do pracy z asystentem rodziny	21	33	42
Przeciętny czas pracy asystenta z rodziną w miesiącach	17	18	16
Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył pracę w danym roku, w tym:	14	23	20
ze względu na osiągnięcie celów	9	13	5
ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	3	6	6
ze względu na zmianę metody pracy	2	3	5
ze względu na brak efektów	0	3	4
Łączna liczba rodzin, która korzystała z usług asystentów rodziny w danym roku	66	78	70

Mając na względzie specyfikę i trudności pracy, rezultaty nie są natychmiastowe. Praca z rodzinami jest wielowymiarowa, długofalowa i realizacja celu zależy od stopnia trudności. Osiągnięcie celu jest zależne od wielu czynników, a przede wszystkim zaangażowania rodziny, instytucji wspomagających czy konkretnych możliwości pomocowych.

Na 70 rodzin, z którymi pracowali asystenci rodziny w 2024 r., z 20 rodzinami praca została zakończona, w tym:

- z 5 rodzinami ze względu na osiągnięcie celów
- z 6 rodzinami ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę
- z 5 rodzinami ze względu na zmianę metody pracy
- z 4 rodzinami ze względu na brak efektów

Przeciętny czas pracy asystenta z rodziną wynosi 16 miesięcy. Tyle czasu średnio potrzebuje rodzina, aby zwiększyć swoje umiejętności opiekuńczo - wychowawcze oraz zwiększyć kompetencje społeczne na tyle, aby jej funkcjonowanie nie stanowiło zagrożenia dla dalszego pozostawienia dzieci w tej rodzinie.

Rodzina prawidłowo wypełniając swoją funkcję, zwłaszcza wychowawczą wpływa na rozwój emocjonalny i intelektualny młodego pokolenia. Rodzina, jako naturalne środowisko rozwoju dziecka, przeżywając trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci wymaga wsparcia dla ich dobra. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest też największym zyskiem dla społeczności lokalnej, w każdej sferze.

6. Piecza zastępcza

Trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych względem dzieci skutkują zaniedbywaniem ich potrzeb, stosowaniem przemocy, a w rezultacie ingerencją instytucji zewnętrznych w rodzinę i umieszczeniem dzieci w zastępczych formach opieki.

W roku 2024 w pieczy zastępczej zostało umieszczonych 29 dzieci z terenu miasta Brodnicy, w tym 10 dzieci zostało umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, a 19 dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej (13 dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych, 2 dzieci w rodzinach zastępczych niezawodowych, 4 dzieci w rodzinach zastępczych zawodowych).

W 2024 r. Brodnickie Centrum Usług Społecznych współfinansowało pobyt łącznie 114 dzieci z terenu Gminy Miasta Brodnicy, w zastępczych formach opieki, w tym:

- 27 dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych
- 2 dzieci w regionalnych placówkach opiekuńczo - terapeutycznych
- 3 dzieci w rodzinnych domach dziecka
- 44 dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych
- 22 dzieci w rodzinach zastępczych niezawodowych
- 16 dzieci w rodzinach zastępczych zawodowych

W ciągu 2024 roku 11 dzieci opuściło pieczę zastępczą, w tym 4 dzieci z powodu usamodzielnienia i 7 dzieci powróciło do rodziny biologicznej.

(źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brodnicy, dane na dzień 31.12.2024 r.).

Wykres 4. Liczba dzieci z Gminy Miasta Brodnicy umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2022 - 2024 (źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brodnicy, dane w latach 2022 - 2024 r.)

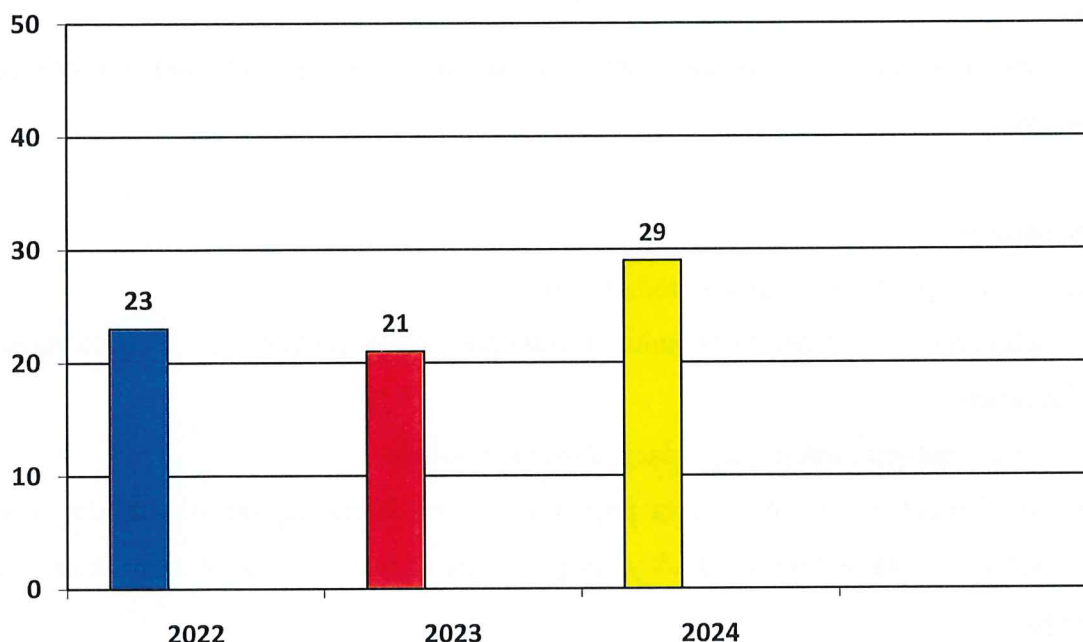

Tabela 5. Statystyka umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej z wyszczególnieniem na formę w latach 2022 - 2024 (źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brodnicy, dane w latach 2022 - 2024)

	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024	Liczba wszystkich dzieci z miasta Brodnica umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2022 - 2024
Liczba dzieci z miasta Brodnica umieszczonych w Instytucjonalnej pieczy zastępczej w tym:	8	8	10	26
Placówka Opiekuńczo - wychowawcza	8	8	10	26
Regionalna Placówka Opiekuńczo - Terapeutyczna	0	0	0	0
Interwencyjny Ośrodek Prowadzący	0	0	0	0
Liczba dzieci umieszczonych w Rodzinnej Pieczy Zastępczej w tym	15	13	19	47
Rodzina zastępcza :				
- spokrewniona	7	10	13	30
- niezawodowa	4	3	2	9
- zawodowa	4	0	4	8
Rodzinny Dom Dziecka	0	0	0	0

Rozdział III. CELE I DZIAŁANIA

1. Cel główny:

Zapewnienie wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

2. Cele szczegółowe:

2.1 Diagnoza i analiza przyczyn kryzysów rodzinnych.

2.2 Pomoc rodzinom w przezwyciężaniu problemów związanych z nieprawidłowym funkcjonowaniem.

2.3 Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin.

2.4 Dążenie do reintegracji rodziny w celu poprawy sytuacji rodzinnej umożliwiającej powrót dziecka do rodziny naturalnej i do aktywnego uczestnictwa w życiu danego środowiska społecznego.

3. Działania

Wspieranie rodziny jest niezwykle angażującym procesem i wymaga podejścia interdyscyplinarnego, gdyż dotyczy wszystkich obszarów funkcjonowania rodziny. Obejmuje ono działania zorientowane na zabezpieczenie potrzeb członków rodziny, budowanie prawidłowych relacji i więzi między nimi, tworzenie pozytywnego środowiska wychowawczego dla dzieci, zapobieganie patologiom, podejmowanie interwencji w sytuacjach kryzysowych i działań naprawczych w rodzinie. W mieście Brodnica zadania z zakresu wspierania rodziny realizuje Brodnickie Centrum Usług Społecznych, któremu gmina zleciła to zadanie.

4. Zadania i mierniki

Tabela 6. Zadania i mierniki do realizacji celów.

Nazwa celu	Nazwa zadania	Miernik	Termin realizacji
1. Diagnoza i analiza przyczyn kryzysów rodzinnych	1.Praca socjalna polegająca na diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, deficytów osobowościowych członków rodziny, zaniedbań względem dzieci oraz ocena sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym.	1.Liczba rodzin poddanych diagnozie 2.Liczba pracowników socjalnych	2025 - 2027
	2. Konsultacje z instytucjami zajmującymi się rodzinami z trudnościami opiekuńczo - wychowawczymi w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcjonalność rodziny.	1.Ewidencja ludności 2.Dane dotyczące bezrobocia 3. Dane dotyczące demoralizacji	2025 - 2027
2. Pomoc rodzinom w przezwyciężaniu problemów związanych z nieprawidłowym funkcjonowaniem	1.Organizowania dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych dalej „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”	1.Liczba rodzin objętych wsparciem CWOiRK 2.Liczba porad indywidualnych 3.Liczba porad grupowych 4. Liczba specjalistów udzielających wsparcia	2025 - 2027
	2.Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności dostępu do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa	1.Liczba rodzin przeżywających trudności 2.Liczba specjalistów: a) pedagogów b) psychologów c)terapeutów uzależnień d) radców prawnych	2025 – 2027

	3.Umożliwienie rodzinom korzystania z pomocy asystenta rodziny, którego zadaniem jest organizowanie pracy z rodziną .	1.Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny 2.Liczba asystentów rodziny	2025 - 2027
3.Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin	1.Motywowanie członków rodziny do podjęcia działań na rzecz ograniczenia, bądź niwelowania własnych dysfunkcji poprzez współpracę z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Brodnicy	1.Liczba osób przeżywających trudności i zgłoszonych do MKRPA 2. Liczba rodzin przeżywających trudności i zgłoszonych do ZI	2025 - 2027
	2.Aнгаżowanie rodzin do udziału w projektach, szkoleniach, warsztatach kształtujących umiejętności planowania swojej przyszłości zawodowej i osobistej oraz motywujących do podjęcia pracy, w oparciu o własne zasoby,	1.Liczba osób korzystających z projektów. 2.Liczba organizowanych szkoleń	2025 - 2027
	3.Podejmowanie działań interwencyjnych w sytuacji zagrożenia	1.Liczba rodzin przeżywających trudności 2.Liczba sytuacji zagrażających i interwencyjnych	2025 - 2027
4. Dążenie do reintegracji rodziny w celu poprawy sytuacji rodzinnej umożliwiającej powrót dziecka do rodziny naturalnej i do aktywnego uczestnictwa w życiu danego	1.Świadczenie pomocy rodzinom przeżywającym trudności w wychowywaniu i opiece nad dziećmi w przezwyciężeniu problemów życiowych stanowiących przyczynę umieszczenia dziecka poza rodziną	1.Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	2025 - 2027

środowiska społecznego.	2.Pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowywaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej, przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin, poprzez wsparcie asystenta rodziny	1.Liczba rodzin przeżywających trudności 2.Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej 3.Liczba asystentów rodziny	2025 - 2027
	3.Pomoc asystenta rodziny w opracowaniu planu pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej	1.Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej 2.Liczba asystentów rodziny	2025 - 2027
	4.Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.	1.Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	2025 - 2027

Rozdział IV. REZULTATY, ODBIORCY PROGRAMU

1. Zakładane rezultaty realizacji programu:

- a) wzrost umiejętności opiekuńczo- wychowawczych w rodzinach;
- b) poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny;
- c) zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej;
- d) wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych;
- e) umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji;
- f) rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

2. Adresaci:

Adresatami programu są dzieci i rodziny z terenu Gminy Miasta Brodnicy, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

Rozdział V. ZASOBY

1. Instytucje zaangażowane w prace na rzecz rodzin i ich dzieci:

- Brodnickie Centrum Usług Społecznych,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brodnicy,
- Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Brodnicy,
- Sąd Rejonowy w Brodnicy,
- Kuratorzy Sądowi,
- Komenda Powiatowa Policji w Brodnicy,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brodnicy,
- Szkoły z terenu Gminy Miasta Brodnicy,
- Brodnickie Centrum Caritas,
- Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Brodnicy,

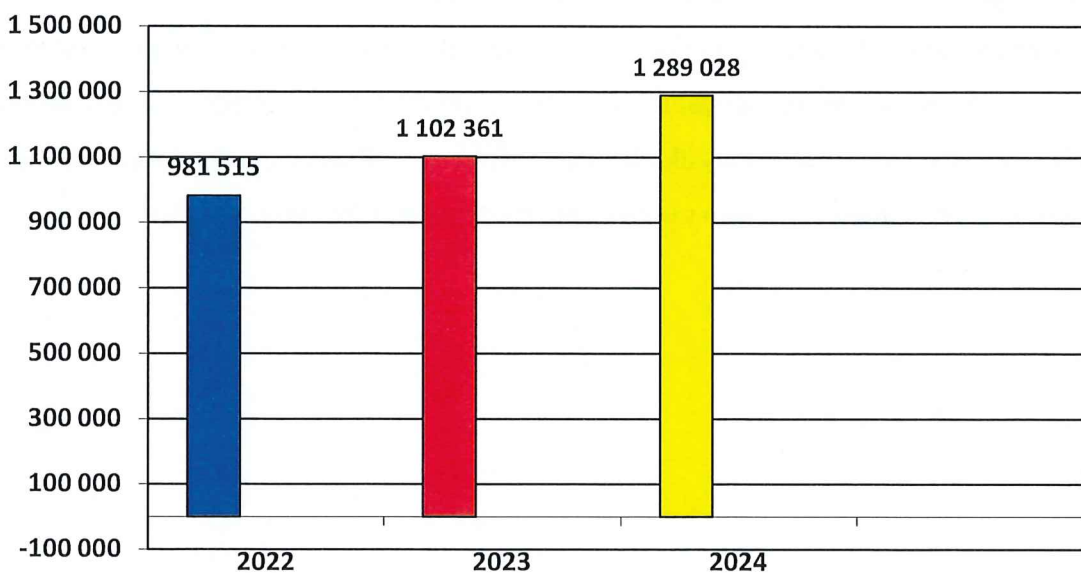
- Brodnicki Dom Kultury,
- Muzeum w Brodnicy,
- Biblioteka Publiczna w Brodnicy,
- Ośrodek Sportu i Rekreacji w Brodnicy,
- Lokalna Grupa Działania Miasta Brodnicy,
- Prywatne instytucje działające na poczet wspierania rodzin w Gminie Miasta Brodnicy.

Rozdział VI. FINANSOWANIE

Realizacja programu jest możliwa dzięki finansowaniu z budżetu miasta. W 2024 r. na współfinansowanie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, z Gminy Miasta Brodnicy, wydano łącznie 1 289 028,59 zł, w tym:

- wydatki za rodzinną pieczę zastępczą 567 486,94 zł
- wydatki za instytucjonalną pieczę zastępczą 721 541,65 zł.

Wykres 5. Wydatki poniesione przez Gminę Miasta Brodnicy za pobyt dzieci z w pieczy zastępczej w latach 2022- 2024.

(źródło: Brodnickie Centrum Usług Społecznych, dane w latach 2022 - 2024)

W następnych latach wzrosną koszty współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 191 ust. 9 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina zobowiązana będzie współfinansować pobyt dzieci w pieczy zastępczej z terenu miasta Brodnica w wysokości 10%, 30% i 50%. Trudno przewidzieć, jakie będą dokładne koszty z uwagi na możliwość wzrostu liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, jak również powrotu niektórych dzieci do rodzin naturalnych.

Rozdział VII. MONITOROWANIE

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025- 2027 w Brodnicy jest Brodnickie Centrum Usług Społecznych. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji rodzin i dzieci, ograniczenie zjawiska demoralizacji, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodzin i dzieci. Brodnickie Centrum Usług Społecznych będzie przedstawiało Radzie Miejskiej w Brodnicy sprawozdanie z realizacji Programu do 31 marca każdego roku.

PODSUMOWANIE

Rodzina wypełniając swoją funkcję, zwłaszcza wychowawczą, wpływa na rozwój emocjonalny i intelektualny młodego pokolenia. Rodzina jako naturalne środowisko rozwoju dziecka, przeżywając trudności w opiekowaniu się nim i wychowywaniu, wymaga wsparcia dla dobra nie tylko dzieci, ale też wszystkich jej członków. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest też największym zyskiem dla społeczności lokalnej, w każdej sferze.

Spis Tabel:

Tabela 1. Statystyka ewidencji ludności w latach 2022- 2024

Tabela 1.1 Statystyka ewidencji ludności w wieku przedprodukcyjnym w latach 2022- 2024

Tabela 1.2 Statystyka ewidencji ludności w wieku produkcyjnym w latach 2022- 2024

Tabela 1.3 Statystyka ewidencji ludności w wieku poprodukcyjnym w latach 2022- 2024

Tabela 2. Statystyka osób bezrobotnych z Gminy Miasta Brodnicy w latach 2022- 2024

Tabela 3. Statystyka rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2022- 2024

Tabela 4. Zadania z zakresu asystentury rodziny zrealizowane w latach 2022 - 2024

Tabela 5. Statystyka umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej z wyszczególnieniem na formę w latach 2022- 2024

Tabela 6. Zadania i mierniki do realizacji celów.

Spis rysunków:

Rysunek 1. Formy pieczy zastępczej.

Spis wykresów:

Wykres 1. Liczba osób z Gminy Miasta Brodnicy korzystających z pomocy społecznej w latach 2022-2024

Wykres 2. Liczba osób z Gminy Miasta Brodnicy korzystających z poradnictwa specjalistycznego w latach 2022- 2024

Wykres 3. Liczba rodzin z Gminy Miasta Brodnicy korzystających ze wsparcia asystenta rodziny w latach 2022- 2024

Wykres 4. Liczba dzieci z Gminy Miasta Brodnicy umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2022- 2024

Wykres 5. Wydatki poniesione przez Gminę Miasta Brodnicy za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w latach 2022- 2024

